

YLEISLÄÄKETIETEEN ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN VALINTAPERUSTEET VUODELLE 2019

Valtakunnallinen ammatillisten jatkokoulutustoimikuntien verkosto

Sisällys

Hakuajat ja hakeminen.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
Hakukelpoisuus	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
Hakukohteet, priorisointi ja ensisijaisuuspisteet	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
Valintamenettely.....	3
Alkupisteytys erikoislääkärikoulutuksessa	3
Alkupisteytys erikoishammaslääkärikoulutuksessa	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
Motivaatiokirje.....	4
Haastattelu	4
Koejakso	5
Opinto-oikeuden myöntäminen.....	6
Valintamenettelyn kokonaisuus.....	7
Hakijoiden oikeusturva ja valinnan oikeudenmukaisuus	8
Opinto-oikeus	8
Liite 1: Haastattelun rakenne ja arviointiasteikko	10
Liite 2: Koeajan arviointilomake.....	11

Valintamenettely

Yleislääketieteen erikoisalalla valinta tapahtuu alkupisteytyksen, starttiseminaariin osallistumisen ja verkkokurssilla laadittavan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (nämä kaksi vastaavat haastattelua) sekä koejakson perusteella.

Alkupisteytys erikoislääkärikoulutuksessa

Erikoislääkärikoulutukseen alkupisteytykseen sisältyvät **hakukohteen ensisijaisuus, aikaisempi työkokemus ja tieteellinen kokemus** arvioidaan alla esitettyjen asteikkojen mukaisesti.

Yleisten määräysten mukaisesti työkokemuksella tarkoitetaan laillistuksen jälkeistä työskentelyä hyväksytyissä koulutuspaikoissa, riittävän suurella työaikaprocentilla. Hakijan voi osallistua hakuun, vaikka hänellä ei olisikaan yhtään työkokemusta.

Työkokemuksen pisteytys erikoislääkärikoulutuksessa: enintään 10 p	
I Terveyskeskuspalvelu (pakollinen 9 kk): enintään 2 p	
Alle 9 kk	0 p
9 kk ja sen yli	2 p
II Palvelu erikoisalalta, jolle on hakemassa*: enintään 6 p	
1 p/kk, enintään 6 kk	0-6 p
III Palvelu muulta erikoisalalta**: enintään 2 p	
Alle 3 kk	0 p
3 kk-alle 6 kk	1 p
6 kk ja sen yli (yhdeksi tai kahdeksi erikoisalalta, yhden alan osuus väh. 3 kk)	2 p
*Yleislääketieteessä yli 9 kk menevää terveyskeskuspalvelua	
**Hyväksytään myös työskentelyä yliopistojen opetustehtävissä lääketieteen alalla. Opetustyötä voidaan hyväksyä enintään 3 kk.	
Kirurgisilla ja sisätautisilla erikoisaloilla voidaan hyväksyä kohtaan "Palvelu erikoisalalta, jolle on hakemassa" usean eri kirurgian tai sisätautialan palvelua.	

Taulukko 1: Työkokemuksen pisteytys erikoislääkärikoulutuksen valinnoissa.

Työkokemuksen ohella tieteellinen kokemus on sekä erikoislääkäri- että erikoishammaslääkärikoulutuksessa erikoistumaan hakeutuvalla meriitti, josta annetaan valintojen ensimmäisessä vaiheessa pisteitä alla olevan taulukon mukaisesti.

Tieteellisen kokemuksen pisteytys erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksessa: enintään 8 p	
Tohtorin tutkinto* lääketieteen tai hammaslääketieteen alalta	8 p
Vähintään 3 lääketieteen tai hammaslääketieteen tieteellistä JUFO-julkaisua (tasot 1-3)	6 p

Jonkin muun alan kuin lääketieteen tai hammaslääketieteen tohtorin tutkinto	4 p
1-2 lääketieteen tai hammaslääketieteen tieteellistä JUFO-julkaisua (tasot 1-3)	2 p
Hakija on hyväksytty (opinto-oikeus olemassa) lääketieteen tai hammaslääketieteen tohtoriopiskelijaksi suomalaiseen yliopistoon	1 p
*suomalainen, tai vähintään suomalaista tohtorin tutkintoa vastaava	

Taulukko 2: Tieteellisen kokemuksen pisteytys erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen valinnoissa.

Alkupisteytys/erikoislääkärit	Enimmäismäärä
Työkokemus	10 p
Tieteellinen kokemus	8 p
Ensisijaisuus	2 p
Yhteensä	20 p

Taulukko 3: Erikoislääkärikoulutuksen alkupisteytyksen kategoriat ja enimmäispisteet valintamenettelyssä.

Motivaatiokirje

Hakijan on kirjoitettava motivaatiokirje jokaista valitsemaansa hakukohdetta varten eli enimmillään kolme kirjettä. Motivaatiokirjeessä vastataan seuraaviin kysymyksiin:

1. Miksi haet erikoistumaan kyseiselle erikoisalalle kyseisessä yliopistossa?
2. Miten aikaisempi koulutustaustasi ja työkokemuksesi tukevat menestyksellistä kouluttautumista kyseiselle erikoisalalle?
3. Miten muut ominaisuutesi ja taitosi tukisivat koulutustasi kyseisellä alalla?
4. Miten erikoisalalan opinnot tukevat ammatillisia tavoitteitasi?

Kirjeen maksimipituus on 6000 merkkiä välilyöntien kera. Motivaatiokirjettä ei pisteytetä, mutta sen toimittaminen hakulomakkeen liitteenä asetettujen vaatimusten mukaisesti on pakollinen edellytys sille, että hakemus käsitellään. Motivaatiokirje toimii taustatietona haastatteluille.

Haastattelu

Hakijat kutsutaan alkupisteiden perusteella starttiseminaariin ja sen jälkeen alkavalle viiden viikon verkkokurssille, jolla laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, HOPS. Starttiseminaariin kutsuttavien määrä on enintään kaksinkertainen suhteessa aloituspaikkoihin. Haastattelijoina seminaarissa toimivat ainakin erikoisalalan vastuuhenkilö tai hänen valtuuttamansa henkilö yliopistosta sekä palvelujärjestelmän henkilö. HOPS arvioidaan kahden henkilön toimesta. Verkkokurssin fasilitaattorina toimiva henkilö ei arvioi HOPS:eja.

Haastattelun sisältö kattaa seuraavat teemat: kokemus alasta ja motivaatio perehtyä alaan, tiimityöskentely- ja vuorovaikutustaidot, erikoisalakohtaiset kysymykset sekä kyky reflektioon, erityistaidot ja

paineensietokyky. Kysymykset ovat valtakunnallisesti erikoisaloittain yhdessä sovitut, jotta hakijoiden vertailtavuus alojen sisällä toteutuu. Maksimipisteet koko haastattelusta (starttiseminaari, verkkokurssi ja HOPS) ovat työ- ja tieteellisen kokemuksen tavoin kymmenen.

Tarkempi kuvaus haastattelua vastaavan sarrtiseminaarin ja verkkokurssin sekä HOPS:n arvioinnista on [liitteessä 1](#). Jokaisesta teemaosiosta on saatava pisteitä, jotta hakija voidaan ottaa opiskelijaksi.

Haastattelu toteutuu siten, että hakija voi tulla haastatelluksi asettamistaan hakukohteista ylimmässä, johon hänen parhaimmat alkupisteensä riittävät. Vaikka hakija olisi siis hakenut kolmeen hakukohteeseen, on hänen mahdollista päästä haastatteluun joko yhteen tai ei mihinkään niistä.

Haastattelun jälkeen hakijoiden alku- ja haastattelupisteet (starttiseminaari, verkkokurssi ja HOPS) lasketaan yhteen. Valinnat jatkuu tehdään kokonaispisteiden perusteella. Mikäli haastattelun jälkeen kaksi tai useampi hakija ovat täsmälleen samoissa pisteissä, tasapistesääntönä käytetään HOPS:n sisältöä koskevia pisteytyksiä, jotka ratkaisevat hakijoiden järjestyksen.

Koejakso

Haastatteluvaiheen jälkeen valitaan erikoistuvat ehdollisesti koejaksolle, jonka suorittaminen tulee aloittaa vuoden sisällä valintapäätöksestä ja jonka hyväksytyt suorittaminen on edellytys varsinaisen opinto-oikeuden myöntämiselle. Muut hakijat saavat opintopolun kautta tiedon siitä, että eivät valitettavasti ole tällä kertaa menestyneet haussa. Tässä vaiheessa alkaa 14 vuorokauden mittainen oikaisupyyntöaika.

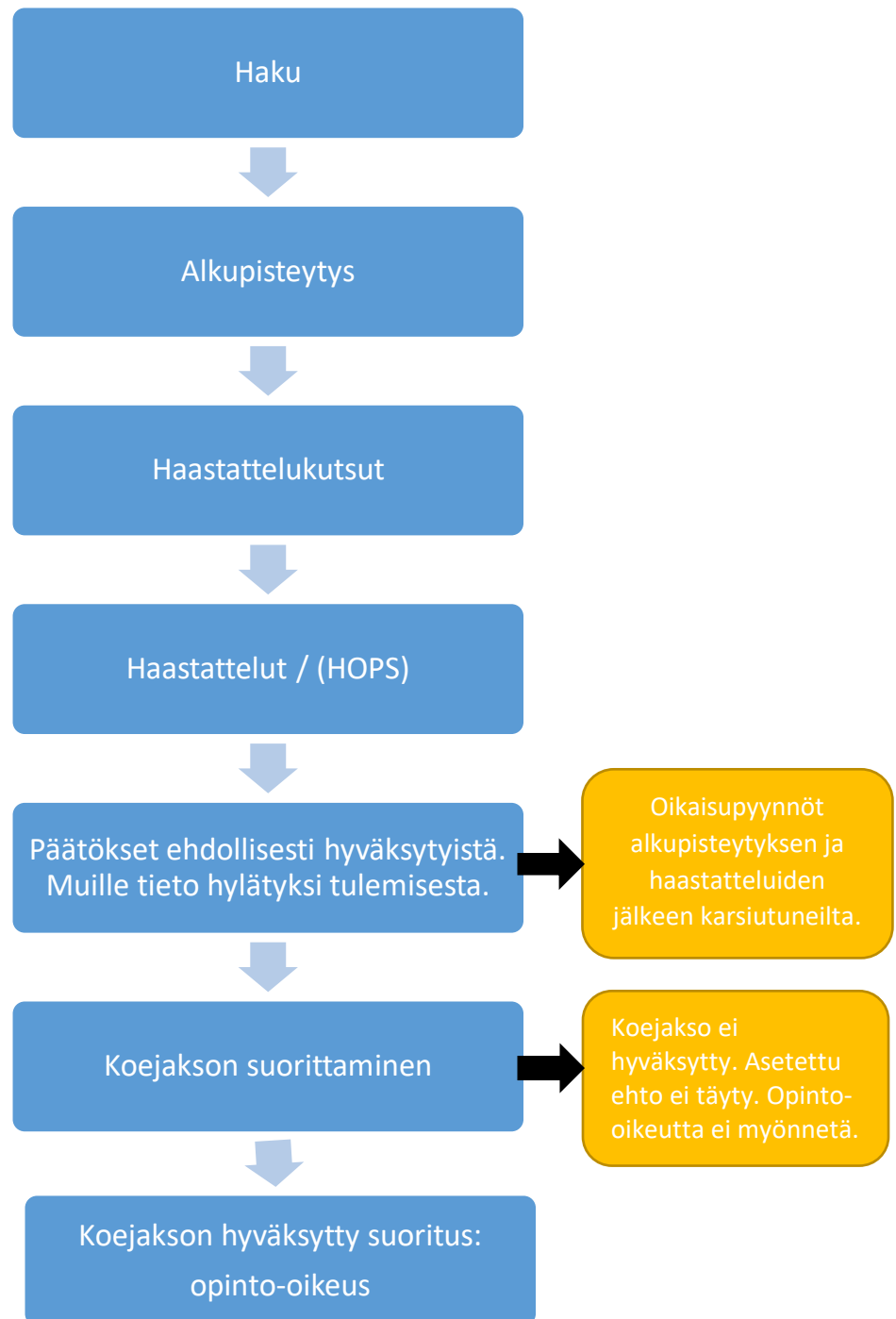
Ehdollinen opinto-oikeus toteutetaan määräaikaisena erillisenä alakohteisena opinto-oikeutena. Perustellusta erityisestä syystä (esim. äitiys-, isyys- ja vanhempainloma, varusmiespalvelu) erikoistuva voi saada pidennystä erilliseen opinto-oikeuteen, mikäli koejakso on aloitettu 1 vuoden sisällä valintapäätöksestä. Mikäli koejaksoa ei ole aloitettu 1 vuoden sisällä valintapäätöksestä, ei pidennystä erilliseen opinto-oikeuteen voi saada. Koejakso voidaan suorittaa missä tahansa niistä paikoista, jotka yliopistot ovat kyseisellä alalla listanneet soveltuviksi. Käytännössä nämä vastaavat hyvin pitkälti yliopistojen koulutuspaikkataulukkoja.

Koejakson aikana arvioidaan hakijan osaamisen seuraavia elementtejä:

- kliiniset perustiedot ja -taidot
- perusterveydenhuoltoon sopivien diagnostisten strategioiden ja menetelmien käyttö (osaa hallita työhön liittyvää epävarmuutta ja tehdä tarkoituksenmukaisia päätöksiä keskeneräisissäkin asioissa)
- yhteistyötaidot
- ammatilliset vuorovaikutustaidot
- kehittämispotentiaali.

Koulutusterveyskeskuksen koejakson arviointiin sisältyy kaksi erikoislääkärikouluttajan tekemää osaamisen arviointia ja lähiesimiehen lausunto Ehdotus lähiesimiehen arviointilomakkeesta on [liitteenä 2](#). Nimetty kouluttaja arvioi osaamisperustaisen koulutuksen periaatteiden mukaan työssä toimimista ja käy palautekeskustelut hakijan kanssa. Koejaksolla suoriutumista arvioidaan vastaanottotapahtuman arviointi -mittarilla (Liite 3). Vastuuhenkilö tekee lopullisen päätöksen siitä, onko jakso hyväksyttävä.

Alla oleva kaavio kuvaa hakua ja valintaa sekä koeajan sijoittumista kokonaisuuteen.

Kaavio 2: Haun ja valinnan kokonaisuus sekä koejakson sijoittuminen.

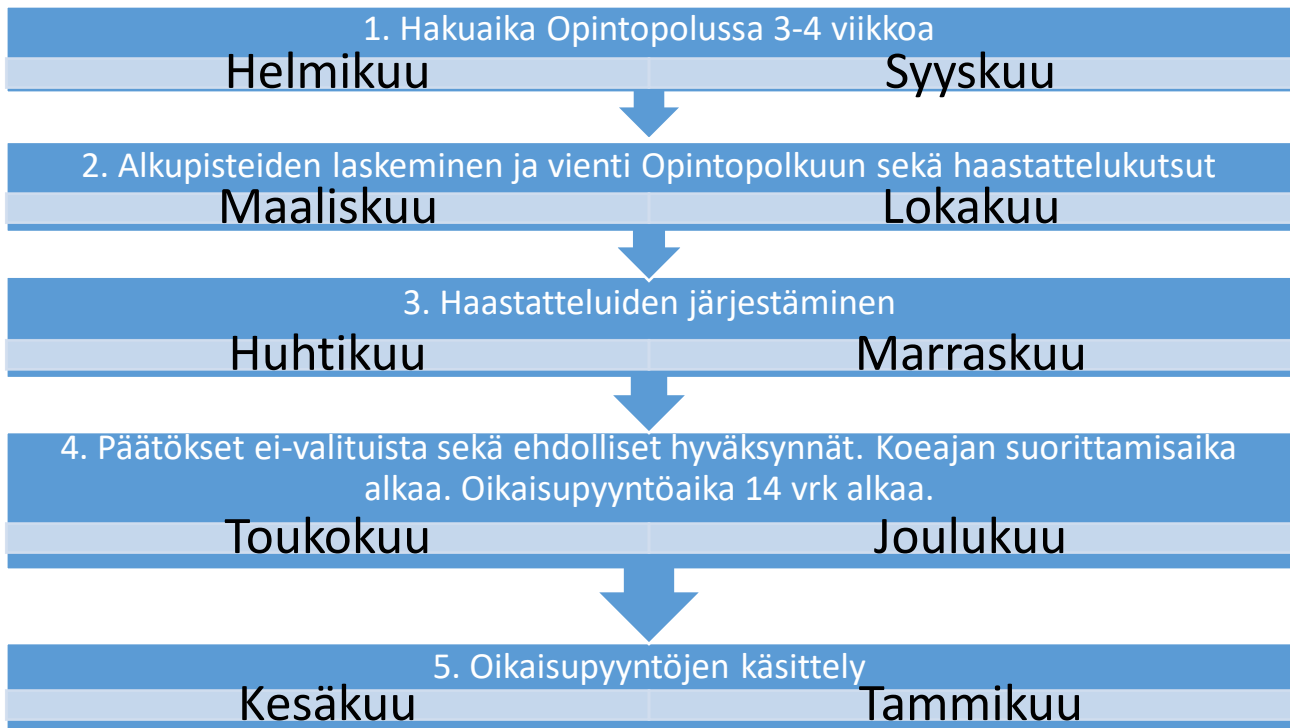
Opinto-oikeuden myöntäminen

Valinnassa menestyneelle hakijalle tarjotaan opinto-oikeutta. Kun hakija on ottanut opiskelupaikan vastaan, hänellä on verkkokurssilla laadittu koulutussuunnitelma, jota päivitetään jatkossa vuosittain. Samalla erikoislääkärikoulutuksessa määritellään, mitä hänen ennen hakua suorittamistaan palveluista voidaan hyväksyä AHOT-menettelyllä osaksi koulutusta. Erikoishammaslääkärikoulutuksessa hakuvaatimukseen sisältyvää kahden vuoden pituista palvelua ei voida AHOToida. Myöhemmässä vaiheessa koulutussuunnitelmat muuttuisivat ns. koulutusväyliksi.

Valintamenettelyn kokonaisuus

Kaavio 3: Valintamenettelyn kokonaisuus, tehtävät ja toimijat.

Kaavio 4: Valintamenettelyn vuosikello.

Hakijoiden oikeusturva ja valinnan oikeudenmukaisuus

Tulevassa valintamenettelyssä hakijan on mahdollista hakea oikaisua. Yliopistolain 558/2009 82§ mukaan ”Opiskelijaksi hakenut henkilö saa vaatia oikaisua opiskelijaksi ottamista koskevaan päätökseen yliopiston määräämältä toimielimeltä 14 päivän kuluessa valinnan tulosten julkistamisesta siten kuin hallintolaissa säädetään. Opiskelijavalinnan tuloksia julkistettaessa on ilmoitettava, miten hakija voi saada tiedon valinnassa noudatettujen perusteiden soveltamisesta häneen.

Opiskelijavalinnan tulosta ei saa oikaisuvaatimuksen johdosta muuttaa kenenkään opiskelemaan valitun vahingoksi.”

Suunnitellussa erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen valintamenettelyssä opiskelijaksi ottamista koskevalla päätöksellä tarkoitetaan päätöstä, joka syntyy siinä vaiheessa, kun määritellään, ketkä hakijoista hyväksytään ehdollisesti haastattelun jälkeen. Kesken valintaprosessin ei ole mahdollista hakea oikaisua. Myöskään ehdon täyttymättä jäämisestä ei voi valittaa, koska se on henkilön itsensä vastuulla. Hakuun osallistumista ei voida estää, vaikka hakija olisikin jossakin aiemmassa haussa edennyt koejakso-vaiheeseen ja todettu silloin alalle sopimattomaksi.

Opinto-oikeus

Valintauudistuksen myötä 1.1.2019 alkaen opinto-oikeudet tullaan rajaamaan seuraavasti: erikoislääkärikoulutuksen sekä suu- ja leukakirurgian opinto-oikeus 10 vuotta ja erikoishammaslääkärikoulutuksen opinto-oikeus 6 vuotta. Perustellusta syystä opiskelija voi ennen voimassaolon päättymistä hakea lisäaikaa koulutuksen loppuun suorittamiseksi yliopiston ns. normaalin lisäaikahakumenettelyn mukaisesti. Perustelluja syitä olisivat esimerkiksi oma tai läheisen vakava sairaus, äitiysloma, ym.

Uuteen, sähköiseen valintamenettelyyn siirtyminen tapahtuu vuoden 2019 alusta. Samalla tämä tarkoittaa sitä, että imoittautumismenettelyyn perustuvien opinto-oikeuksien myöntäminen lakkaa 31.12.2018. Uusi valintamenettely pilotoidaan kevään 2019 hakukierroksella ja siihen voivat osallistua halukkaat erikoisalajat. Muut alat tulevat mukaan syksyn 2019 hakukierrokselle.

Liite 1: Haastattelun (starttiseminaari, verkkokurssi ja HOPS) rakenne ja arviointiasteikko

Alla on kuvattu haastattelun jako neljään osa-alueeseen ja osa-alueiden kuvaus. Haastattelusta on mahdollista saada enintään kymmenen pistettä ja neljä pistettä on vähimmäisvaatimus, jotta hakija voi jatkaa koeajalle. Jokaisesta teemaosiesta on saatava pisteitä, jotta hakija voidaan ottaa opiskelijaksi. Arviointiasteikko on kolmiportainen.

TEEMA: AKTIIVISUUS STARTTISEMINAARISSA MAX. 1 P

Osallistuu pienryhmässä käytäviin keskusteluihin ja yhteiseen keskusteluun 1 p

Osallistuu vain pienryhmässä käytäviin keskusteluihin TAI vain yhteisiin keskusteluihin ½ p

Vetäytyy keskusteluista 0 p

TEEMA: OSALLISTUMINEN KESKUSTELUUN VERKKOKURSSILLA MAX 1 P

Osallistuu kurssin jokaisen aihe-alueen keskusteluun 1p

Osallistuu vain osaan keskusteluista ½ p

Ei osallistu verkkokurssin keskusteluihin 0 p

TEEMA: HENKILÖKOHTAISEN OPISKELUSUUNNITELMAN RAKENNE MAX. 1 P

Rakenne noudattaa kurssin ohjeita 1 p

Rakenne noudatta osittain kurssin ohjeita ½ p

Rakenne puuttuu 0 p

TEEMA: HENKILÖKOHTAISEN OPISKELUSUUNNITELMAN SISÄLTÖ MAX. 7 P

Hakija analysoi opiskelu- ja työhistoriansa merkitystä erikoislääkäriksi kehittymisessään

- reflektio ja henkilökohtaisuus tunnistettavissa hyvin 2 p

- reflektiota jonkin verran 1 p

- pelkkä kuvaus aikaisemmasta työhistoriasta 0 p

Hakija tunnistaa kehittymistarpeitaan sekä kuvaa konkreettisia keinoja, joilla hän aikoo kartuttaa osaamistaan.

- tarpeita on tunnistettu ja kehityssuunnitelmaa kuvattu 2 p

- tarpeita on tunnistettu, suunnitelma puuttuu TAI suunnitelma on, mutta tarpeet eivät tule esille 1 p

- tarpeiden tunnistaminen ja suunnitelmat puuttuvat 0 p

Hakija kuvaa päämääränsä ja erikoistumisen lähiajan tavoitteensa

- kuvaus on henkilökohtainen ja realistinen 1½ p

- kuvaus on laadittu yleisellä tasolla ½ p

- ei kuvausta 0 p

Hakija suunnittelee ja toteuttaa käytännön järjestelyjä osaamisensa kartuttamiseksi

- toteuttamiskelpoinen suunnitelma on esitetty 1½ p

- suunnitelma on hahmoteltuna ½ p

- ei suunnitelmaa 0 p

Liite 2: Koejakson arviointilomake

Koejakson suorittaja, erikoisala:

Koejakson kesto (alku- ja loppupvm):

Suorituspaikka:

Arvioija (jokainen arvioija täyttää oman lomakkeen):

Osa-alue	Arviointiasteikko	Arvio (1-5)
I Kliiniset perustiedot ja -taidot	hyvät valmiudet yleislääketieteen erikoistuvaksi (5) kohtalaisesti kehittymistarpeita (3) paljon kehittymistarpeita (1)	
II Perusterveydenhuoltoon sopivien diagnostisten strategioiden ja menetelmien käyttö (osaa hallita työhön liittyvää epävarmuutta ja tehdä tarkoituksenmukaisia päätöksiä keskeneräisissäkin asioissa)	hyvät valmiudet yleislääketieteen erikoistuvaksi (5) kohtalaisesti kehittymistarpeita (3) paljon kehittymistarpeita (1)	
III Yhteistyötaidot	hyvät valmiudet yleislääketieteen erikoistuvaksi (5) kohtalaisesti kehittymistarpeita (3) paljon kehittymistarpeita (1)	
IV Ammatilliset vuorovaikutustaidot	hyvät valmiudet yleislääketieteen erikoistuvaksi (5) kohtalaisesti kehittymistarpeita (3) paljon kehittymistarpeita (1)	
V Kehittymispotentiaali	hyvä (5) kohtalainen (3) vähäinen (1)	

Jos koejakson arvioinnissa edes yhden osa-alueen arvio on 1, ei hakijaa voida ottaa opiskelijaksi.

Koejakso on

hyväksytty

hylätty

Perustelut hylkäämiselle

Lisätietoja

Arviointi on käyty läpi koeajan suorittajan kanssa keskustellen

kyllä

Päiväys

Allekirjoitus ja nimenselvennys _____

Vastaanottotapahtuman arviointi

Arvioija ..... Arvioitava .....

Arvioija on arvioitavan [ ] ohjaaja [ ] kouluttaja [ ] esimies [ ] muu, mikä .....

Paikka ..... Päivämäärä .....

Potilaan tulosyy ..... Potilaan ikä .....

Potilaan sukupuoli [ ] mies [ ] nainen Potilastapauksen vaikeusaste [ ] vaikea [ ] keskitaso [ ] helppo

	Paljon opittavaa			Riittävät taidot			Erinomaiset taidot		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Haastattelutaidot Osaa ohjata keskustelua tarkoituksenmukaisilla kysymyksillä ja ottaa huomioon myös potilaan huolet, odotukset ja elekielen.									
2. Potilaan tutkiminen Potilasta tutkiessa osaa hyödyntää käytettävissä olevat tiedot päästäkseen jatkosuunnitelmaan. Ottaa potilaan huomioon.									
3. Ammatillisuus Kunnioittaa, kuuntelee, huomioi potilasta. Osaa luoda luottamuksellisen ilmapiirin.									
4. Päätöksenteko Osaa tehdä loogisen jatkosuunnitelman huomioiden riskit ja hyödyt. Ottaa huomioon potilaan tilanteen ja toiveet.									
5. Vuorovaikutustaidot Keskustelee potilaan kanssa ymmärrettävällä ja empaattisella tavalla.									
6. Työhallinta Osaa hallita ajankäyttöä. Käyttää ajan tehokkaasti. Osaa priorisoida.									
7. Yleisvaikutelma									

Erityisen hyvää.....

Kehitettävää.....

Kehittymissuunnitelma: konkreettinen tavoite, keinot sen saavuttamiseksi ja arviointi .....

.....

.....

Allekirjoitus (arvioija) ..... Allekirjoitus (arvioitava) .....

Käyttöohje:

Tällä työvälineellä voidaan arvioida sellaisia yleislääkärin osaamisalueita, joita on vaikeaa arvioida jälkikäteen esimerkiksi sairauskertomuksesta (mm. potilaslähtöisyys). Arviointi tehdään normaalissa työympäristössä siten, että arvioija seuraa ennalta sovitusti arvioitavan vastaanottoa (kestoltaan 15-20 min) ja täyttää arviointilomakkeen vastaanoton aikana. Sen jälkeen käytävään palautekeskusteluun varataan aikaa väh. 15 min. Kukin osa-alue käsitellään erikseen ja arvioitava esittää **oman näkemyksensä** aina ennen arvioijaa. Kehittymissuunnitelman konkreettisesta tavoitteesta sovitaan yhdessä.